

Marmara'nın kent mültecileri

belediyelerin süreç yönetimi

M. Murat Erdoğan | Burcuhan Şener | Merve Ağca

Hollanda Kraliyeti

TÜRK-ALMAN ÜNİVERSİTESİ
GÖÇ VE UYUM ARAŞTIRMALARI
MERKEZİ TURKISH-GERMAN
UNIVERSITY MIGRATION AND
INTEGRATION RESEARCH CENTER

RAPOR KÜNYESİ

MARMARA'NIN KENT MÜLTECİLERİ: BELEDİYESLERİN SÜREÇ YÖNETİMİ

Yayın No: 144

ISBN No: 978-605-73799-2-4

Yayın Yılı: 2021

Yazarlar:

Prof. Dr. M. Murat ERDOĞAN

Burcuhan ŞENER

Merve AĞCA

Araştırma Tasarımı ve Veri Analizi:

Dr. Zeynep Balcıoğlu

Araştırma Şirketi:

SAM Araştırma

Tasarım: sonntag.agency

İllüstrasyon: Deniz İtak

Yayıncı:

Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları

Adres: Marmara Belediyeler Birliği Ragıp Gümüşpala Cad. No:10 Eminönü 34134

Tel: 0212 402 19 00

Fax: 0212 402 19 55

Yayıncı Sertifika No: 15668

Bütün yayın hakları saklıdır.

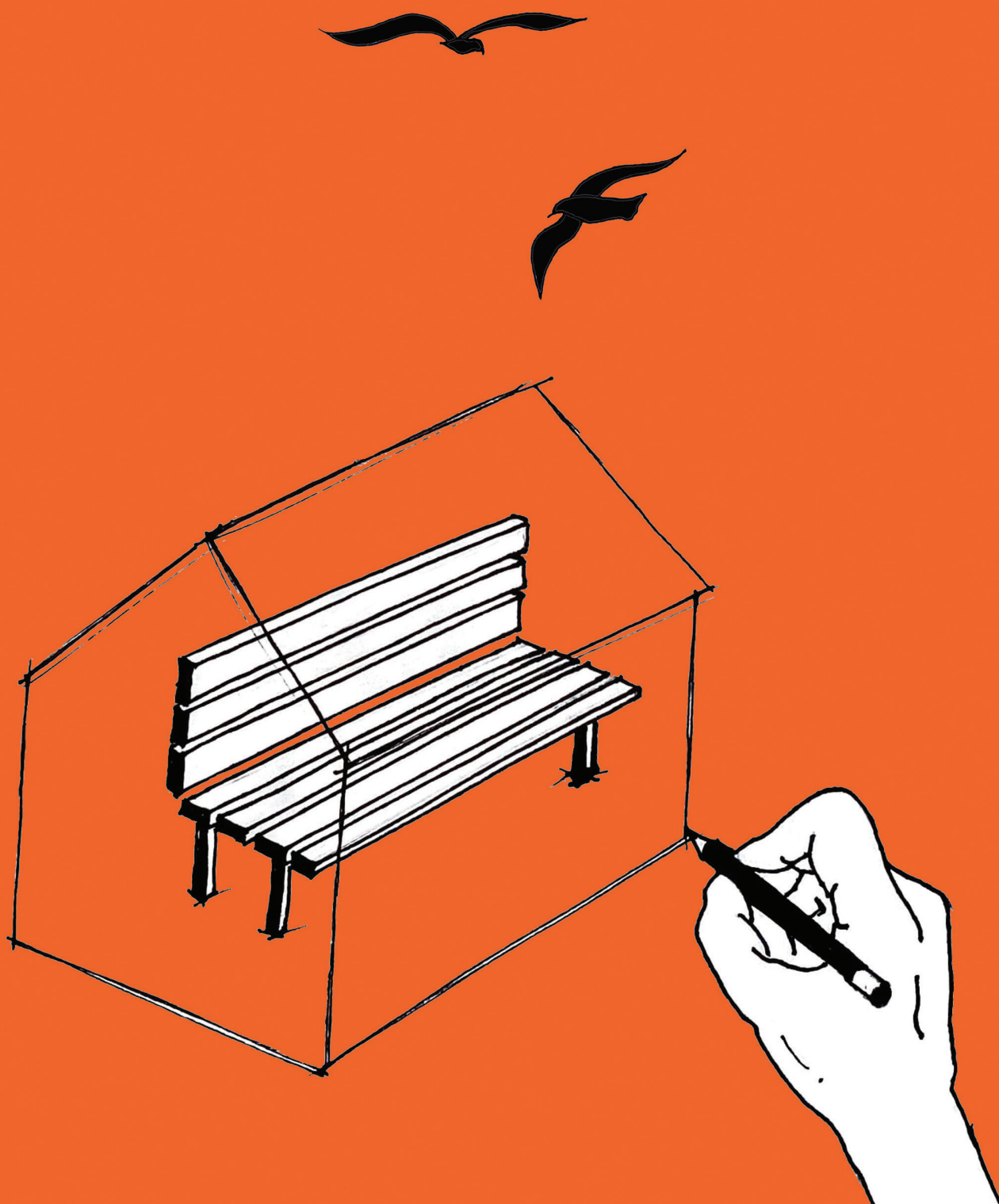
Bu yayın Hollanda Büyükelçiliği MATRA Programı desteğiyle yürütölen bir proje kapsamında Marmara Belediyeler Birliği Göç Politikaları Merkezi, Türk-Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi ve Zeytinburnu Belediyesi iş birliğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca yazarlar sorumlu olup içerik herhangi bir şekilde Hollanda Büyükelçiliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

İçindekiler

Takdim	17
Önsöz	23
Araştırma Hakkında	29
Türkiye’de İltica ve Göç Mevzuatı	39
1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 New York Protokolü	39
Türkiye’de İltica Mevzuatının Gelişimi	41
Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu	42
Geçici Koruma Yönetmeliği	44
Türkiye’de Suriyeliler ve Diğer Mülteciler	47
Türkiye’de Suriyelilerin Demografik Yapısı	47
Türkiye’de Suriyelilerin Yerleştirilmesi	53
Türkiye’de Uluslararası Koruma Başvuruları	56
Türkiye’de Düzensiz Göçmenler	57
Türkiye’de Mültecilerin Geçim Kaynakları	59
Kızılaykart Programları	64

Türkiye’de Belediyeler ve Kent Mültecileri	75
Yasal Çerçeve: Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu	77
Göç Yönetişiminde Belediyelerin Rolü	79
Belediye Gelirleri Bağlamında Yabancılar ve Mülteciler	84
Marmara Bölgesi ve Göç	91
Marmara Bölgesi’nde Mülteciler ve Diğer Yabancılar	95
Araştırmanın Genel Çerçevesi	101
Örneklem ve Araştırma Yöntemi	104
Araştırma Bulguları I: Belediyelerin Mültecilere Yönelik Hizmetleri ve Kurumsal Kapasiteleri	111
Marmara Bölgesi	113
Nakdi ve Ayni Yardımlar	113
Sosyal Hizmet Programları	116
İşbirlikleri ve Paydaşlar	117
Finansman ve Personel Desteği	118
Kurumsal Yapılanma	120
Veri Yönetimi ve Takibi	124
Geçici Koruma Kimliği Olmayan Suriyeliler ve Diğer Milletlerden Mülteciler	125
COVID-19 Döneminde Mültecilere Yönelik Belediye Hizmetleri	125
İstanbul	129
İstanbul’un Genel Görünümü	129
İstanbul İlçeleri Gelişmişlik Endeksi ve Mülteciler	141
İstanbul Araştırması Detayı	143
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	144
İstanbul İlçe Belediyeleri	145
Bursa	152
Bursa Araştırması Detayı	154
Bursa Büyükşehir Belediyesi	154
Bursa İlçe Belediyeleri	156

Kocaeli	159
Kocaeli Araştırması Detayı	161
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	161
Kocaeli İlçe Belediyeleri	163
Balıkesir	166
Tekirdağ	168
Sakarya	172
Çanakkale	177
Edirne	181
Düzce	184
Kırklareli	186
Bolu	189
Yalova	191
Bilecik	194
<u>Araştırma Bulguları II: Belediye Başkan Yardımcılarının Gözünden Zorunlu Göç</u>	<u>199</u>
<u>Araştırma Bulguları III: Belediye Temsilcilerinin Mültecilere Dair Gözlem ve Tutumları</u>	<u>211</u>
Gözlemler	212
Tutumlar	215
<u>Araştırma Bulguları IV: Göç Yönetişiminde Belediyelerdeki Müdür ve Uzmanların Rolü</u>	<u>223</u>
<u>Genel Değerlendirme</u>	<u>227</u>
İstanbul'a İlişkin Değerlendirmeler	239
Belediye Başkan Yardımcılarına İlişkin Değerlendirmeler	241
Belediyelerdeki Müdür ve Uzmanlara İlişkin Değerlendirmeler	242
<u>Politika Önerileri</u>	<u>245</u>
<u>Kaynakça</u>	<u>258</u>

takdim

Dünya şimdiye kadar yaşanan en büyük mülteci kriziyle karşı karşıya. İklim değişikliği, afetler, savaşlar, çatışmalar, ayrımcılık ve eşitsizlikler devam ettikçe göç de devam edecek. Bugünün ve yarının kaçınılmaz gerçeği olan göç bir sorun değil, olgudur. Ancak göç olgusunu ilgili tüm aktörlerin iş birliğiyle yönetemediğimiz takdirde pek çok sorunla karşı karşıya kalacağımız aşikârdır. Uluslararası düzeyde sorumluluk paylaşımının adil bir şekilde yapılması, mültecilerin yoğun olarak

yaşadığı ülkelere daha fazla destek verilmesi, mültecilerin yönetim süreçlerine aktif katılımlarının sağlanması, sivil toplum ve ekonomi çevrelerinin sorumluluk üstlenmesi kalıcı çözüm arayışında ortaya konulan temel hedeflerdir. Artık dünyanın hemen her yerinde “kent mültecileri” haline gelen mültecilere hizmetle yükümlü yerel yönetimlerin yerel uyum süreçleri için güçlendirilmesi de bu hedefler arasında yer alıyor. Yerel yönetimler hem göçmen ve mültecilerle hem de yerleşik halkla doğrudan

temasta bulunmaları yönüyle göç yönetimi sürecinde en önemli rolü oynayan aktörler arasındadır.

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) olarak belediyelerin kurumsal kapasitelerini desteklemek ve belediyeler arası koordinasyonu teşvik etmek temel amaçlarımız arasında yer alıyor. 2011 yılında başlayan, Suriye kaynaklı kitlesel göçün devamında, Suriyelilerin kamplar yerine kent merkezlerinde yaşamaya başlamasıyla birlikte göç konusu doğrudan belediyelerin çalışma alanına girmiş oldu. Biz de göç, iltica, sosyal uyum, kente aidiyet gibi alanlarda ilgili paydaşlarla ortak bir çalışma zemini oluşturmak üzere 2015 yılında MBB bünyesinde Göç Politikaları Merkezi'ni kurduk. Belediyelerimizin göçmen ve mültecilerle ilgili çalışmalarında kurumsal kapasite gelişimlerini destekleyerek göçü, evrensel insan hakları ekseninde, göçmen ve ev sahibi topluluklar için ortak faydaya dönüştürmeye yönelik çalışmalar yürütmeye başladık. Göç konusu, doğası gereği, disiplinlerarası çalışmayı ve politika geliştirmeyi gerektiriyor. Biz de göç konusuyla kesişen hukuk, finans,

sosyal uyum ve planlama gibi konularda projeler geliştiriyoruz, belediyelerimizin bilgi ve tecrübe paylaşımına zemin hazırlıyoruz, belediyelerimizin kurumsal kapasite gelişimlerini destekliyoruz. Göç konusunun çok disiplinli ve çok paydaşlı niteliği doğrultusunda belediyeler ile kamu kurumları, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği ve birlikte üretme kültürünü yaygınlaştırmak için çalışıyoruz. Belediyeler arasında bilgi ve deneyim paylaşımını desteklemek amacıyla 2017 yılında kurduğumuz MBB Göç Platformumuz, MBB üye belediyelerinin göçmen ve mültecilerle ilgili çalışma yürüten birim temsilcilerinden oluşuyor. Ayrıca belediyelerin kendi birimleri arasında koordinasyonu teşvik etmek ve farkındalığı artırmak amacıyla hukuk, strateji geliştirme, şehir planlama ve çevre yönetimi gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren birimlerini de birlikte çalışma ve üretme süreçlerimize dâhil ediyoruz.

Çok yönlü, sürdürülebilir ve toplumsal kesimlerin tamamını kapsayan bir sosyal uyum ortamının oluşabilmesi

için yerel düzeyde, sosyal yardım anlayışından ziyade, mültecilerin kendi ayakları üzerinde durabilmelerine zemin oluşturacak sosyal, ekonomik, idari, yasal yapılar ve politikalar oluşturulması önem arz ediyor. Sosyal uyum, daha mutlu ve başarılı bireylerden oluşan toplumlara, toplumsal huzur ve güvene, ekonomik gelişmeye giden yolda en önemli araçlardan biridir. Kentlerde çeşitliliklere yer veren, çok kültürlü ve kapsayıcı bir toplumsal uyum ortamı sağlayabilmek için yerel yönetimlere de önemli görevler düşüyor. Göçmen ve mültecilerin kente aidiyetlerini güçlendirebilmek adına özellikle eğitim, istihdam, göç edilen ülkenin dilinin öğrenilmesi gibi sosyal uyumun mihenk taşı olan alanlarda şehirler ve yerel yönetimler önemli roller üstleniyor. MBB olarak biz de bu sorumluluğun en iyi şekilde yerine getirilmesini desteklemek için yerel yönetimlere yönelik çeşitli kapasite geliştirme ve farkındalık artırma programları düzenliyor, saha araştırmaları yapıyor ve sahadan edindiğimiz verilerle politika önerileri geliştiriyoruz.

2017 yılında MBB Göç

Politikaları Merkezi bünyesinde Prof. Dr. M. Murat Erdoğan koordinatörlüğünde İstanbul'da gerçekleştirdiğimiz saha çalışmasının çıktılarından oluşan "Kopuş'tan 'Uyum'a Kent Mültecileri | Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği" raporu doğrultusunda alandaki ihtiyaçlarla paralel olarak çalışmalarımızı yönlendirdik. 2017 yılında yayımladığımız raporun devamı niteliğindeki bu araştırma kapsamında, MBB'nin faaliyet gösterdiği illerdeki 94 belediyede göçmen ve mültecilerle ilgili çalışma yürüten müdürlüğün bağlı olduğu başkan yardımcısı, ilgili müdür ve ilgili müdürlükte görevli bir uzman ile anket çalışmaları yapıldı. Marmara Bölgesi ölçeğinde gerçekleştirdiğimiz bu kapsamlı rapor çalışması, büyük çoğunluğu uzun zamandır kentlerde yaşayan kent mültecileriyle ilgili çalışma yürüten yerel yönetimlerin alandaki ihtiyaçlarına ve kısıtlarına bölgesel ölçekte ayna tutuyor.

Bu çalışmanın hazırlanmasında büyük emek harcayan Prof. Dr. M. Murat Erdoğan, Burcuhan Şener ve Merve Ağca'ya; Marmara Belediyeler

Birliğin Değerli Encümen Üyelerine, Meclis Üyelerine, Göç Komisyonu Üyelerine, Genel Sekreterine ve Göç Politikaları Merkezi ekibine teşekkür ederim. Bu çalışmanın gerçekleşmesi için destek veren Hollanda Büyükelçiliğine, Zeytinburnu Belediyesine ve Türk-Alman Üniversitesine de araştırma sürecindeki tüm destekleri için teşekkür ederim. Yapılan araştırmalar ve tarihte yaşanan göç süreçleri gösteriyor ki göçmenlerin kalış süresi uzadıkça geri dönüş ihtimali ve

oranı da azalıyor. Bu durum da göçün yönetilebilmesi için göç konusunu hak temelli bir bakış açısıyla ele almamız ve sosyal uyumu destekleyen politikalar geliştirmemiz gerektiğini tekrar doğruluyor. Raporun ulusal politikalarla uyumlu bir yerel politika oluşturulması sürecinde yereldeki ihtiyacın tespit edilmesi, ilgili tüm paydaşların sürece dâhil edilmesi, kapsayıcı ve iş birliğine dayalı süreç yönetimi için bütüncül bir bakış açısı geliştirilmesi adına faydalı olmasını temenni ediyorum.

Doç. Dr. Tahir Büyükakın
Marmara Belediyeler Birliği Başkanı

önsöz

Türkiye'nin yakın tarihinin, muhtemelen hep akılda kalacak olan en önemli dönüm noktalarından biri 29 Nisan 2011'de yaşandı. 911 km'lik sınırimız olan Suriye'deki çatışma ortamından kaçarak Türkiye'ye Hatay'ın Yayladağı sınırından giren 252 Suriyeli sığınmacı, o tarihte kimsenin beklemediği olağanüstü bir dönemin masum işaretçileriydi. Suriye'deki kriz özellikle 2013 yılı sonrasında çok taraflı bir iç savaşa dönüştü. Suriye'de on yılı aşkın acımasız savaş ortamından kaçan 6,7 milyon Suriyeli ülkesini terk etti.

6,6 milyon kişi ise ülke içinde zorunlu olarak yer değiştirmek zorunda kaldı. Tarihin en dramatik zorunlu göç hadiselerinden birinin yaşandığı Suriye'de savaşın ne zaman biteceğine, huzurun ne zaman geleceğine dair ne yazık ki öngörüle bulunmak oldukça zor. Suriye'deki çatışma ve savaştan kaçan 6,7 milyon kişinin yarısından fazlası Türkiye'ye geldi. Suriyelilere ev sahipliği yapan ülkeler arasında Türkiye'yi Lübnan ve Ürdün takip etti. Türkiye üzerinden Avrupa'ya geçen yaklaşık 1 milyon Suriyeli de düşünüldüğünde, 2011-2021

yılları arasında Türkiye’ye en az 5 milyon Suriyelinin geldiği söylenebilir. Halen Türkiye’de 3,7 milyonu geçici koruma kapsamında, 100 bini ikametle olmak üzere toplam 3,8 milyonu aşkın Suriyeli yaşıyor. Ayrıca Türkiye 2013 sonrasında özellikle Afganistan, Pakistan, İran ve Irak’tan da tarihinde görmediği sayılarda sığınmacı ve düzensiz göçmene maruz kaldı. Böylece 2011 yılında uluslararası koruma maksadıyla Türkiye’ye gelen yabancı sayısı yalnızca 58 bin iken bu sayı 2021 yılında 3,7 milyonu Suriyeliler, 330 bini diğer sığınmacılar olmak üzere 4 milyonu aştı.

Türkiye’deki Suriyelilerin 2011-2021 yılları arasındaki demografik değişimi ise dikkat çekicidir. On yılda Türkiye’de 650 binden fazla Suriyeli çocuk dünyaya geldi. 150 bin Suriyeli Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına alındı. 770 bin Suriyeli çocuk Türkiye’deki devlet okullarında eğitim görüyor. Yaklaşık 40 bin Suriyeli üniversite öğrencisi Türkiye’deki üniversitelerde öğrenim görüyor. 1 milyonun üzerinde Suriyeli Türkiye’de çalışıyor. Türkiye’de kamplarda kalan Suriyelilerin sayısı yaklaşık 52 bine yani %1,4’e düştü ve en önemlisi Suriyeliler Türkiye’nin her tarafına yayılmış

şekilde, çoğunlukla kentsel alanlarda Türk toplumu ile birlikte yaşıyor. Suriyelilerin kendi ülkelerine geri dönme eğilimleri ise ülkelerindeki kronikleşen savaş ve yıkım nedeniyle hızla azalırken Türkiye’de kendi yaşamlarını inşa etme çabaları artarak devam ediyor.

Suriyeliler 2011-2013 yılları arasında Türkiye’ye geldiklerinde sınır bölgesindeki kamplara (geçici barınma merkezleri) yerleştirildiler. Ancak asıl büyük kırılma 2013 sonrasında sayıların artması ile yaşandı ve Suriyelilerin sınır bölgesinden ayrılmasına izin verildi. Merkezi bir yerleştirme planlaması yapılmadığı için Suriyeliler kendi iradeleriyle yaşayacakları yerleri seçme imkânına kavuştu. Bekleneceği üzere Suriyeliler çoğunlukla kendi tanıdıklarının olduğu, iş bulabilecekleri, ucuz yaşama imkânı olan ve kamu hizmetlerinden daha iyi yararlanabilecekleri yerleri tercih ettiler. Sınır bölgesinden başta Marmara Bölgesi olmak üzere Türkiye’nin batı bölgelerine yönelik Suriyeli hareketliliği 2018 yılına kadar yoğun biçimde devam etti. Bu durum bölgeler, iller, ilçeler ve hatta mahalleler arasında olağanüstü dengesiz yerleşimlere yol açtı. Kendi

nüfuslarına oranla Suriyeli nüfusu bazı il ve ilçelerde %80'i aşarken, bazı yerlerde bu oran binde bire bile ulaşmadı. Tam da bu noktada, konunun asıl muhatapları, resmen olmasa bile fiilen, belediyeler oldu.

Sıklıkla ifade edildiği üzere, sorun yerelde ise çözüm de yerel olmalıdır. Ancak bu konuda belediyeler mali kısıtlar, yasal sorunlar ve kurumsal kapasite sorunları ile baş başa kaldı. Türkiye'de Belediye Kanunu, hemşehrlik hukuku itibarıyla bir belediyenin sınırları içinde yaşayan yabancılara da hizmet vermesine imkân sağlamaktadır. Ancak belediyelerin merkezi gelir kaynakları, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verileri üzerinden belirlendiği için özellikle çok sayıda geçici koruma kapsamında Suriyelinin bulunduğu belediyelerde hizmet sunumunda mali destek açığı her geçen gün artmaktadır. Buna rağmen Türkiye'deki belediyeler, son on yılda olağanüstü çabalar ortaya koyarak, uluslararası kaynakları da devreye sokarak belediye sınırları içerisinde yaşayan yabancılara da hizmet vermeye gayret gösterdi.

Marmara Belediyeler Birliği (MBB) tarafından 2017 yılında

yayımlanan ve Türkiye'deki Suriyeliler bağlamında yerel yönetimleri merkezine alan ilk çalışma olan "Kopuş'tan 'Uyum'a Kent Mültecileri | Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi: İstanbul Örneği" raporu, kısa zamanda Türkiye'de en fazla Suriyeli barındıran il haline gelen İstanbul'da büyükşehir ve ilçe belediyelerindeki durumu ve politika önerilerini ortaya koymak bakımından önemli bir çalışma olmuştur. Bu çalışmanın üzerinden geçen zaman içinde hem geçici koruma kapsamındaki Suriyeli sayısı artmış hem Suriyelilerin Türkiye'deki kalıcılık eğilimleri artmış hem de belediyeler göç yönetişimi konusunda çok daha aktif hale gelmiştir. Bütün bunları Bolu ve Düzce'yi de içine alacak şekilde Marmara Bölgesi'nin tamamını ele alarak değerlendirme ve politika önerileri geliştirme ihtiyacından hareketle elinizde bulunan bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Marmara Bölgesi'ndeki iller ile birlikte araştırma kapsamına dâhil edilen diğer illerdeki belediyelerin bulunduğu 13 ilin (Balıkesir, Bilecik, Bolu, Bursa, Çanakkale, Düzce, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ, Yalova)

toplam nüfusu 26,4 milyon kişidir. Bu illere kayıtlı Suriyeli nüfusu ise 811 bin civarındadır. Ancak kayıtlı olduğu ile göre değil, fiilen yaşadığı ile göre Suriyeli sayısı dikkate alındığında, araştırma kapsamındaki illerdeki Suriyeli nüfusunun 1,2-1,5 milyon civarında olduğu tahmin edilmektedir. İller, ilçeler ve mahalleler arasındaki Suriyeli sayısında önemli farklılıkların olduğu da düşünüldüğünde, yerel uyum süreçlerine dikkat çekmek ve belediyelerin karşı karşıya kaldığı sorunların çözülmesine yönelik politika önerilerinde bulunmak önem taşımaktadır.

“Marmara'nın Kent Mültecileri: Belediyelerin Süreç Yönetimi” başlıklı bu araştırma, Türkiye’de Suriyeliler konusunda bugüne kadar yapılmış en kapsamlı yerel yönetim çalışması olmuştur. 13 ildeki 94 büyükşehir, il ve ilçe belediyesinde gerçekleştirilen ve prensip olarak her belediyede konuyla ilgili birer belediye başkan yardımcısı, müdür ve uzman personel ile yapılan mülakatlara dayalı araştırmada, 88 belediye başkan yardımcısı, 78 müdür ve 102 uzman olmak üzere toplam 268 kişiyle görüşme gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın saha uygulaması SAM Araştırma tarafından pandemi nedeniyle

kısmen yüz yüze kısmen de online olarak yapılmıştır.

Bu çalışma, Hollanda Büyükelçiliği MATRA Programı desteğiyle yürütülen bir proje kapsamında Marmara Belediyeler Birliği Göç Politikaları Merkezi, Türk-Alman Üniversitesi Göç ve Uyum Araştırmaları Merkezi ve Zeytinburnu Belediyesi iş birliğiyle yapılmıştır. Araştırma tasarımı, uygulaması ve raporlanması Prof. Dr. M. Murat Erdoğan, Burcuhan Şener, Merve Ağca ve Dr. Zeynep Balcıoğlu tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın ortaya çıkmasında başta Marmara Belediyeler Birliği Başkanı Sayın Doç. Dr. Tahir Büyükkakın, Marmara Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Sayın Dr. M. Cemil Arslan, Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Ömer Arısoy ve Hollanda Büyükelçiliği Elçi Müsteşarı Sayın Erik Weststrate'nin çok büyük katkıları olmuştur. Hepsine sonsuz teşekkür ediyorum. Yine bu proje sürecinde olağanüstü destek veren Zeytinburnu Belediyesi Sosyal Yardım İşleri Müdürü Sayın Sami Ünlü, Zeytinburnu Belediyesi AKDEM Müdürü Sayın Bihter Dazkır Erdendoğdu, Hollanda Büyükelçiliğinden MATRA Projeleri Sorumlusu Sayın

Deniz Bezirgan'a özel olarak teşekkür ediyorum.

Araştırmanın geliştirilmesi ve ortaya çıkmasında en büyük emeği ise Burcuhan Şener (MBB), Merve Ağca (MBB) ve Dr. Zeynep Balcıoğlu (Northeastern University) vermiştir.

Kendilerine ortaya koydukları çaba, ciddiyet ve titizlik için müteşekkirim. Onlar olmasaydı bu proje gerçekleşemezdi. SAM Araştırma'ya da pandemi koşullarında ortaya koydukları çaba ve titizlik için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu çalışmanın, Marmara Bölgesi'ndeki yerel yönetimlerin, yasal, mali ve kurumsal kapasiteyle ilgili kısıtlara rağmen mülteciler konusunda ortaya koydukları çaba ve büyük bölümü evrensel çerçevede "iyi uygulama örneği" olarak nitelendirilebilecek son derece başarılı süreç yönetimlerinin ortaya çıkarılması, ihtiyaçların tespit edilmesi ve daha iyi bir süreç yönetimi için politika önerilerinin ortaya konulması bakımından değerli olduğunu düşünüyoruz. Bu çalışmada

belki de asıl önem verdiğimiz husus, yerel uyum süreçlerinin önemine ve gereğine işaret ederek belediyelerin rollerinin güçlendirilmesinin ve sorunların yerelden çözülmesinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamak olmuştur. Türkiye'de mültecilerle ilgili sürecin, belediyelerin hiçbir dahli olmadan ve planlama yapma imkânı bulmadan karşı karşıya kaldıkları ve belirsizliklerin oldukça etkili olduğu bir süreç olduğu ve dolayısıyla yönetiminin zorlukları olduğu açıktır. Ancak bu zorluklara rağmen büyük bir gayretle hem mültecilere hizmet vermeye hem de vatandaşlara verilen hizmetlerin aksamamasına çabalayan belediyeler, Türkiye tarihinin belki de en büyük insani krizlerinden biri olan mülteci krizi konusunda Suriyeli mültecilere yönelik politikaları ve hizmetleri ile sosyal uyuma ve yerel demokrasiye katkı sunma azmindedir. Türkiye'de kriz yönetimi, kalkınma, sosyal uyum ve en çok da yerel demokrasi bakımından belediyelerin bu gayretlerini büyük bir takdir ile karşılıyoruz. Bu çalışmanın da bu çabalara bir nebze katkı vermesi bizlerin tek beklentisi olacaktır.

Prof. Dr. M. Murat Erdoğan

KÜLTÜR YAYINLARI

www.marmara.gov.tr